

मंगलाष्टके

विद्याधीश गणेश हा गणपती विघ्ने दूरी सारितो

टाका अक्षत आणि घुमवा मंगल मंत्र महान

म्हणा शुभमंगल सावधान ।

महा गणपती दारावरती दिसे सौख्यदाता

श्री गजानना वंदन करू या । तोच विघ्नहर्ता

या कार्यासी यावे देवा । करितो तुझा सन्मान

म्हणा शुभमंगल सावधान ।

कार्यारंभी उमा-महेशसुत जो वंदू तया मोरया

माताजी कुलस्वामिनी । नमूं तया ही आपुली रेणुका ।

यावे आपण सर्व देव मिळूनी । कार्यास या शुभदिनी

द्यावे आज आशीर्वचा वधुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

शोभे मंगलमूर्ती तोरण पहा । दारी घुमे चौघडा ।

वाटे दाही दिशा सुखा बहरण्या आनंद घाली सडा

लग्नाचा सुखसोहळा प्रभुकृपे । आजी तुझ्या पातला

कर्तव्यासह जाणुनी श्रमुनिया । अर्पित भाऊ तुला ।

स्वस्ति श्री गणनायकं गजमुखं मोरेश्वर सिध्दीदूम

बल्लाळे मुरूडं विनायकं । चिंतामणी स्थेवरम ।

लेण्याद्रि गिरिजात्मकं । सुवरदं विघ्नेश्वरम् ओझरम्

ग्रामो रांजण संस्थित गणपतिः । कुर्यात सदा मंगलम्

स्वस्ति श्री गणनायका नमुनिया । प्रार्थी महामंगल ।

छाया आशीष हो वधुवरा । हांकारिले मोरया

आहे हे शुभकार्य सदनी । एकत्र आले जन

आनंदे मिळून सर्व म्हणतील । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

भाग्याचा दिन आज मंगल प्रभा । या मंडपी साजरी ।
लेवोनि हिरवा चुडा नववधू । उत्फुल्ल ही हांसरी ।
आली आज समीप लग्नघटिका आसेष्ट आले घरी ।
व्हावे सत्वर सावधान हृदयी । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
कन्या माझी न ठेव आज आपुली । देतो करी मी जरी
आनंदे भरले मन जरी । व्यथा जाणीव कोठे तरी ।
साहुनी विरहा संबंध जुळती । का हे नवे रेशमी ।
अर्पुनी मम कन्या प्रभुदिता । झालो असे धन्य मी ॥
ज्याला लौकीक सृष्टी माजी असती । शुभ मंगलादि संज्ञा की
आहे अँक्य जीवाशिवातील किती । ते जाणते सांगती ।
जाणो क्षण हा उदात्त जन हो । या कारणे करा ।
निष्ठा ठेवुनिया अनन्य करूं या । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
रूपाने अति देखणा वर जसा । शरदांतला चंद्रमा
लावण्ये अनुरूप वधू ही । गाली खुले रक्तिमा
राहो शाश्वत भाव हृदयी । हे शब्द ना विस्मरा ।
होवो मंगल बोलती बहुजन । आशीर्वचांना स्मरा ॥
स्वप्नांच्या दुनियेत जीव रमला । हृदयामध्ये आर्तता ।
अर्धोन्मिलीत नेत्र हे सुचविती प्रीतीतली दिव्यता ।
प्रीती कोकीळ वृक्षपर्ण कुहरी । आलापितो सुस्वरा ।
होवो मंगल बोलती बहुजन । आशीर्वचांना स्मरा ।
आला दुर्लभ योग आज बघण्या । शालीन या वधुवरा ।
भासे की हरी रूक्मीणीस बघण्या येई तिच्या मंदिरा ।
तो स्वप्नील सलज्ज भाव बघुनी । सुखावित अभ्यंतरा ।
होवो मंगल बोलती बहुजन । आशीर्वचांना स्मरा ॥

प्रातःकाल समीप येत असतां । लाली चढे अंबरा ।
पूर्वी लाजुनी चूर गंध पसरे । दाही दिशा कापरा ।
आता तू विकसित तू कन्ये । आला वर हा घरा ।
आनंदे क्षण हाच स्मरणे । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

प्रीतीच्या दृढ बंधने विकसिती विकार । पुष्पे लतेच्या शिरी ।
साऱ्या विश्वे सुवास पसरे । तैसा तुझ्या सासरी ।
त्यागाने विनये सुशील वचने । हो प्रिय तू सत्वरी ।
प्रीतीची नवबाग ही सुखद हो । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
कृष्णेला मिळण्यास आतुर जशी । वाहे पहा कोयना ।
तैसा संगम हा घडो जीवनी । आहे खरे होय ना ।
नांदा सौख्यभरे आशीर्वच तुम्हां । हो पूर्ण त्या कामना ।
होवो जीवन संगमी समृद्धहि । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
आहे जीवन संगर । इथे संसार सांगे पहा ।
झुंजोनी यश प्राप्त होत असते । हा मंत्र आहे महा
आत्म्याचा अपुला विकास करण्या । आयुष्य पुष्पे वहा
देवो देव तुम्हां सदैव सुयशा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
जीवन भवसागरी या विहरू दे । तारू तुझे सर्वदा ।
नावाडीच सदैव साथ करतो । वडिलास हे श्रेष्ठता ।
देवाला विसरूं नकोस कधीहि । राष्ट्र्रास हे भूषण ।
अध्यात्मा स्मरूनी आशीर्वच तुम्ही । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
तोतया निधी हा समुद्र तळीचा । रत्ने तिथे राहती ।
देवाची करणी अगाध म्हणुनी । तळ ते स्वये
जेष्ठांना वडिला समान गणुनी । दोन्ही कुळे भूषणी

आशीष तुला मुली गं अमुचा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
मायेचा जगी खेळ हा वसतसे । पुरूषास ही प्रकृती ।
शोभे तैसी वधु जीवनसखी । अमुच्या या वराप्रती ।
वरमाला कमला स्नुपा कमलीनी । देखोनी आनंदली ।
देई आज आशीष वधुला । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
शोभे आज सलज्ज वधु ही । दृष्टीस जी सोज्वळ ।
आहे सूज हा वर तिला । शोभे पति देव तो ।
अर्पोनी कमलासमान मन हे । पूजी तूं या वरा ।
इच्छा हीच धरोनी आज कथितो । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

धन्वंतरी यंत्रज्ञ योग जमुनी । आला सुदैवे पहा ।
कन्या पुत्र विवाह संमत असे । हा न्याय त्यांच्या जरी ।
रक्षावे कुल प्रीती कीर्ती धरूनी । सन्मार्ग तो प्रीतीचा ।
आशीर्वाद तुम्हां वधुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
तुळजापूरवासिनी भवानी देवी । कार्यास यावे सत्वर ।
ब्रह्मा शंकर आणि अनंत । कृपेने आपण साह्य करावे ।
खंडेरायास वंदुनी आता । हे गाऊं मंगलगान ।
बोला शुभमंगल सावधान ॥

येता हा उदयास भास्कर नभी । पूर्वा दिशा हांसली ।
आला हा जवळी वसंत म्हणुनी । धरणी ही आनंदली ।
रविराजा बघताच कमलिनी । हर्षे पहा विकसली ।
या काली उषेस पती रवि । माला करी घेतली ।
येई मंडपी लाजुनी ही वसुधा । माला करी घेऊनी

शोभे हा रविराज तिजला । चंद्रासहि रोहिणी
येतां मंगल वेळ जवळी । घाली माला गळां सुखे या वरा ।
होई संगम हा मिळेल सरिता । रविराजा या सागरा ।
पित्याचे कुल सोडुनी पतिगृही । जाशी आता तू कन्यके ।
असुरांचे घरी सत्कुळी गृहिणी होशी सुकन्ये आता ।
जोडा पाहुनी संतोषले तुझे मातामह तत्वता ।
आहे दोन्ही कुळास धन्य करणे । हाती तुझ्या कन्यके ॥
प्रारंभी कुलदेवता गणपती । वंदुनिया प्रार्थिते ।
आता पूर्ण करी विवाह विधी हा । निर्विघ्न हे मागणे ।
दारी तोरण चौघडा सुखवितो । आलाप तो सुस्वर ।
होई योगबले पहा मीलन ते । ज्ञानी अुभयता वधुवर ॥
येई मंडपी निशीकांत सुत हा । मम राजा गुणी ।
धन्वंतरी ही कुलवधु । होई तुझी स्वामिनी ।
येतां मंगळ वेळ जवळी । घालील ती पुष्पमाला गळा ।
होई बंधन पुष्पमुक्तजीवना हे मूल्य आजि खरे ॥
वधु कुमुदिनी गौर युवती । आली पहा मंडपी लाजरी ।
मामा ही असता बरोबर तिचे का जाहली बावरी ।
कन्या सुस्थळ पाहुनी जनक हा चिंतामणी देतसे असावे ।
माता सरस्वती मनी बहु निश्चिंत झाली असे ॥
सुखवाया पीडितास ज्ञान अपुले । वेचा तुम्ही सर्वदा ।
संघर्षा मतभेदा टाळुनिया सदा । ध्येया न सोडा कदा ।
दीर्घायुष्य सुकीर्ती या वधुवरा देवो प्रभु निर्मल ।
होवो हा शुभविवाह जगती । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
विद्यालंकित होऊन भूषविले सुकन्य । तूं त्वत कुला ।

आहे उज्ज्वल काल पुढती । होईल यशस्वी खरा ।
दिधली ही बहुमोल ठेव आम्ही । तुझ्या करी आज ही ।
मिळविल यश सौख्य संपदा । नांदा सुखे भुवरी ॥
दीनांना करूनी सहाय्य जगी या । कर्तव्य सोडू नका ।
द्रव्याचा अभिमान ही करू नका । लोभात गुंतू नका ।
राष्ट्राला विसरू नका । स्वजनहि आप्तेष्ट सोडू नका ।
अैसे प्रार्थुनी सकलहि वदतसे । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

राधाकृष्ण सीता रघुपती । हे आश्रमी राहिले,
सौख्याने अन् शिलवान बनुनी । कर्तव्या न सोडिले (त्यागिले) ।
संसारी असता सदा तुम्ही । कर्तव्यपरायण रहा ।
नांदा प्रेमभरे सदा सततहि । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
लावू सुंदर तोरणे सुबक शामला पताका तया ।
धुपाचाहि पवित्र द्या दरवळ तो गंध दाही दिशा ।
शोभा येईल मंडपास विविधा । रंगावली काढता ।
उत्साहे उधळूं गुलाल अक्षता । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
हा रंजन नाम शिवदे कुळी । नारायणाचा सूत ।
तैसी शोभत कवितासुरूप तनया । आहे विनयान्वीत ।
होतो आज विवाह या शुभदिनी । वाच्चे ध्वनी मंगलम् ।
बोला सद्भिज देवता सुजन हो । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
वाद्यांच्या गजरात आजि करू या हा सोहळा साजरा ।
साधू ही मंगल घटिका । पुण्यप्रदा मंगला ।
वराचा बहु पुण्यसंचय म्हणुनी ही लाभली वधु ।
हर्षोत्फुल्ल मने सशास्त्र विधी हा कुर्यात सदा मंगलम् ॥

विद्याधिश गणेश हा गणपती विघ्ने दुरी सारितो ।
कार्यारंभी म्हणुनी त्यासी स्मरूनी, कार्यास आरंभितो ।
वंदुनी कुलदेवता, गुरूवरा । श्री ईश मी प्रार्थितो ।
होवो आज विवाह म्हणुनी । आशीर्वचांना स्मरा ।
नांदा सौख्यभरे स्वभाव जुळवा । विसरूनी दोषांसही ।
उपदेशा करणे तुम्हास न लगे । आहात सज्ञानहि ।
चिंती प्रेमभरे तुम्हां सकलहिं । उत्कर्ष कीर्ती शुभम् ।
देवो ईश्वर या शतायु युगुला । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
त्यागोनी आज ब्रह्मचर्य व्रत हे साक्षी तुम्ही ब्राह्मण ।
स्विकारित अहा वधुवरा । भावी गृहस्थाश्रम ।
सौख्याचा परी मोहजाळ ही । तैसा संसार हा वाटला ।
व्हावे आपण सावधान वदते । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
लक्ष्मी विष्णुसवे शिवास गिरिजा । मेघास विद्युलता ।
तेवी ही रजनी तशीच गमते । शशीधरा हता ।
आशीर्वाद त्या वदोत सगळे । देवज्ञ हे ब्राह्मण ।
देई त्या यश साधुनी प्रभुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
जीणे हे तव सार्थकी घडविले । माता तथा पित्याने ।
बहिणीने किती लाविले बघ तुला । प्रेमास सद्भावने ।
कन्ये तूं करी सार्थ नांव नवगृही । थोरास त्या वंदुनी ।

महिलांचे विचार असूं दे ध्यानी । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
प्राचीस योग आला । रविराज थांबलेले ।
सान्या चराचराला चैतन्य लाभलेले ।
विप्रासहित जन हो । शुभ सावधान बोला (३ वेळा)

अवनी उभी इथे ही । हातांत पुष्पमाला ।
ये या वरासमोरी । सौभाग्य मागण्याला ॥
आप्तेष्ट मित्र जन हो । शुभ सावधान बोला । (३ वेळा)
~~आनंद सोहळ्याला हा गंध आज आला ।~~
ऋध्दी नी सिध्दी आता । येथेच थांबलेल्या ।
सन्मित्र सज्जनानो । शुभ सावधान बोला । शुभ सावधान बोला ।
राधा कृष्ण भोवती गोपींनी । धरूनी फेर केली रासक्रीडा
भक्ती ही त्यांच्या मनी रूजली । देखोनी तो मोहन ।
संसारा विसरूनी त्या रमल्या रासक्रिडेत ।
तैसे तुम्ही वर्ती प्रपंची । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

माता आणि पिता तसेच गुरू हे । सारे आहे थोर ते ।
संस्कारा करूनी तुझ्यावरी । घडविले तुला आजवरी ।
कुलाचा जगी मान तो, वाढवी या जीवनी ।
~~ठेवा जाणीव ती दोन्ही कुलाची । देवोनी प्रीतीतया । कुर्यात सदा मंगलम् ॥~~
सीता आणि राघव रमले । वनवासा भितरी जरी ।
नेसोनि वल्कले ती जटा । राहिले ऋषीगृही
मानाने ऋषीपत्निने । सीतेस पूजिले आदरे ।
देवो देव तुम्हांस प्रज्ञा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
आहे फार पवित्र सोज्वळ असे । हे ब्रह्मचर्य व्रत ।
पालन केले आजवरी । सत्कर्मी ते लावून साक्षी ।
सत्याने जगी वाटचाल कर तूं । परमेश्वरा ठेवून ।
देवो देव तुम्हा सुयशा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

मायेचा जरी खेळ हा चालतसे । पुरूषास ही प्रकृती ।
शोभे तैसी वधु जीवन सखी । अमुच्या वराप्रती ।
वरमाता सुशीला स्नुषा प्रमिला देखोनि आनंदुनी ।
देई आज आशीर्वचा वधुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

काशी कांची अवंतिका मधुपुरी माया अयोध्या पुरी ।
श्रीमंत द्वारावती सपुण्य जनका विख्यात पृथ्वीवरी ।
क्षेत्रे धर्म परायणे अनुपमे जे, वर्णिती कौतुके ।
ते कल्याण वधुवरांसी इतुके । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

राजा भीमक रूक्मीणीस देखोनि नयनी चिंता करी ।
ही कन्या सगुणा वरा नृपवरा कवणास मी देईजे ।
आता एक विचार कृष्ण नवरा त्यासी समर्पू म्हणे ।
रूक्मी पुत्र वडील त्यासी पुसणे । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

गंगा सिंधु सरस्वती च यमुना । गोदावरी नर्मदा ।
कावेरी शरयु महेंद्रतनया चर्मवंती देविका ।
क्षिप्रा वेदवती महासूर नदी ख्याती गया गंडकी ।
पूर्णा पूर्णजळैः समुद्र सहिता । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

विश्वामित्र वसिष्ठ सर्वहि ऋषी आले सीता स्वयंवरा ।
सांगाते रघुराज पूर्ण विजयी लावण्य तेजोहिरा ।
हाती बाण धनुष्य घेऊन पुढे । शोभे बरा तो वरा ।
गोसावी सुत स्वामीराज नृप तो । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

आली लग्नघटी समीप नवरा घेऊनी यावा घरा ।
गृहयोकने मधुपर्वा पूजन करा अंतरपाटाते धरा ।
दृष्टादृष्ट वधुवरा न करिता दोघे करावी उभी ।
वाजंत्रे बहु गलबला न करणे लक्ष्मीपते मंगलम् ॥

आतेचाच पती अवंती नृपती ही कन्यका श्रीपती ।
जाणोनी स्वरती स्वयंवर श्री मित्रवृंदासवी ।
आणि द्वारापती प्रजी क्षितीपती जिंकोनी मार्ग किती ।
भाऊ दुष्टमती तिचे परतती । दुर्योधनाचे प्रती ॥
विष्णुला कमला शिवास गिरिजा कृष्णा जशी रूक्मिणी ।
सिंधुला सरिता तरूशी लतिका चंद्रा जशी रोहिणी ।
रामाशी जनकात्मजा प्रिय जशी सावित्री सत्यव्रता ।
तैसी ही वधु साजरी वरितसे हर्षे वरासी आता ॥
मस्यः कुर्म वराहकादि नृहरी चौथा बंटू पंचमा ।
श्रीमत् भार्गव राम राघव हरी बौध्दः कलंका नमः ।
हे दहा अवतार भूर्भवधरा पाताळीचे भूपती ।
संरक्षन्तु वधुवरासि सुमती, कुर्यात सदा मंगलम् ॥
चिंता फार करी म्हणे जनक तो हे जानकी नोवरी ।
द्यावी या रघुनायका विधी करे । वाटे तसे अंतरी ।
केला मी पण हा परंतु धनु हे वोढील कोणी परी ।
जावई या रघुनाथ वधुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
श्री वत्सांकित भूषणे तुळशीची आपाद माळा रूळे ।
सिध्दःचारण गुह्यक रवी हाहाहुहु वाकपती ।
गंधर्वादि मरूदगण सुरमनी कुंमाश शेषांगिरा ।
ईशानग्नि नलेंद्र हे वधुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
आली ही शुभकरिणी मधुघटी आनंद चोहीकडे ।
वाद्ये मंगल वाजती, बरसती स्नेहांमृताचे सडे ।
येथे हे गणगोत सर्व जमले । द्याया शुभार्शिर्वाचा ।
नांदा सौख्यभरे कृतार्थ बनवा संबंध हा प्रीतीचा ॥

सेतु हा उभय कुला मिळत असे तेथे नदी सागरा ।
राखा स्नेहबळे कुळे मिसळली संवाद राखा स्वरा ।
ज्येष्ठा वंदुनी वाटचाल पुढली एकात्मतेने करा ।
सत्कर्मे करूनी अखंड अमरा सत्कीर्तीला हो वरा ॥
रामी राजमणी सदा विजयते । राम रमेशं भजे ।
रामेणी भिदना निशाचर चमु । रामाय तस्मै नमः ।
रामात् नास्ती परायणं परतरं रामस्य दास्यो स्महं ।
रामे चितल्या सदा भवतुमे । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
कंठी ज्याच्या गरळ असे । माथ्यावरी मंदाकिनी ।
वाम बाहुला गिरिजा वसे । गजचर्म हे कटिवरा ।
पायाशी नंदी केसर वसे । हाती डमरू सदा ।
माजी वेष्टीत वल्कले झळकती । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
साधावे हे शुभकार्य जगती । हेतु धरोनी मनी ।
घेती नूतन या व्रता वरवधु । जाण्या गृहस्थाप्रती ।
संसारात तुम्ही उभतया । अभ्यांगता स्वागता ।
होवो प्राप्त सर्व, आशीष तुम्हां । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
लक्ष्मी विष्णुसवे शिवास गिरिजा मेघास विद्युलता ।
तेवी ही रजनी तशीच गमते शशीधरा हाता ।
आशीर्वाद त्या वदोत सगळे । देवज्ञहे ब्राह्मण ।
देई त्या यशसाधुनी प्रभुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
शिल्पाला घडवित असता । ओतीले मी पंचप्राण ।
सोपविता हे तुम्हा हाती । थरथरते मज मन ।
देवो ईश्वर तुम्हास प्रज्ञा । सौख्यात करा जतन ।

होवो मंगल हा विवाह म्हणुनी । प्रार्थिते मी ईश्वर ॥
मातापूरवासीनी रेणुके देई तव आशीर्वचा ।
धांवोनी येई सत्वरी अँक हाक या बाळेची ।
राहो अक्षय अखंड तव कृपा या मम कन्येवरी ।
दे सुंदर आशीर्वच मम जा माता । कुर्यात् सदा मंगलम् ॥—
ज्याला लौकीक सृष्टी माजी असती । लग्नादि संज्ञा किती ।
आहे ऐक्य जीवाशिवातील खरे । ते जाणति सांगती ।
जाणो हा क्षण हा उदात्त जन हो । या कारणाने करा ।
हर्षोफुल्ल मने सशास्त्र विधी हा । संपन्न आजला करा ॥
संसारी विपदा अनेक असती । अन मोह ही दुस्तर ।
सारे ही तुळशी कृपे सरूनिया । जातील ते तत्पर ।
निष्ठा ठेवुनिया अनन्य करूं या । भक्ती जिची सतत ।
देवी ही सदया मुमुक्षु । तदा नेईल मोक्षाप्रत ॥
आला आजला गमतसे । हा सौख्यदायी क्षण ।
कृष्णाते वरिते तुळशी । ते धन्य हो जीवन ।
साध्वीचे अति थोर संचित । तिला हा लाभला माधव ।
ज्या लाभापुढती नगण्य अवघ्या विश्वातले वैभव ॥
जेव्हा शीतल मंद गंध भुलवी । त्या मंजिरीच्या मना ।
जेव्हां सुंदर सावळे सुखाविते । ते रूप या लोचना ।
जाति अन थोर संचित । तिला हा लाभला माधव ।
लाभे पावन दर्शनेच सकला । संपत्ती विद्याजय ॥
केलासे बहुपुण्य संचय जिने तो जन्म जन्मांतरी ।
लाभे रूक्मीणीचा म्हणून तिजला । हा जन्म पृथ्वीवरी ।
पूर्वी ख्यात जगांत पावन सती । वृंदा म्हणुनी असे ।
श्रीकृष्णा वरण्यास द्वापार युगी । जन्मास ती घेतसे ।

वृंदाजी तुळशी नी रूक्मीणी जरी । त्या वेगळ्या भासल्या ।
देहाने पृथगात्म केवळ जरी । या भूवरी नांदल्या ।
आत्मा संचरला त्रयीतुन तरी तो एकचि सर्वदा ।
ध्याता हे तुलसी महात्म्य विलया जातील की आपदा ॥
ऐसी सच्चरिता भवाब्धीमधुनी । प्रापंचिका तारील ।
चारी मुक्ती तयास सत्वर । विना सायासहि देईल ।
साधू या तुलसीविवाह घटिका । पुण्यप्रदा मंगला ।
वाद्यांच्या गजरांत आणि करूं या हा सोहळा साजरा ॥
येई मंडपी सुत हा त्रैलोक्य राजा गुणी ।
धन्वंतरी कुलवधु होई तुझी स्वामिनी ।
येता मंगल वेळ घालील गळा ती पुष्पमाळा बरे ।
होई बंधन पुष्पयुक्त जीवना हे मूल्य आजि खरे ॥
शोभे मंगलमूर्ती तोरण पहा । दारी घुमे चौघडा ।
वाटे दाही दिशा सुखा बहरण्या आनंदे घाली सडा ।
लग्नाचा सुख सोहळा प्रभुकृपे आजि तुझ्या पातला ।
देवो देव तुम्हां सदा सुयशा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

देई जो बहुमोल प्रेम परिने । संबोधिता ताईज्या ।
कोणाची असे ती करवली । न ओळखे ही मजा ।
दादा ताई असे बहु कुशलहि । कार्यास या भूषण ।
पुणासी पुजिले तैसे घडविले । सहकार्य ते देऊन ॥
आहे पुत्र पदवीधर । भौतिक शास्त्रज्ञाचि ।
परदेशी करी अध्ययन पुढे । नामास जे वाढवी ।
जीवातील जीवाणु सार्थ बघते ही योगमाया पहा ।

जीवाणु परमाणुने घडतसे । हे विश्व सारे पहा ॥
दिनांना करूनी सहाय्य जगीया । कर्तव्य सोडू नका ।
द्रव्याचा अभिमान ही करू नका । लोभात गुंतू नका ।
राष्ट्राला विसरू नका स्वजनहि । आप्तेष्ट सोडू नका ।
अैसे प्रार्थुनी सकलहि वदतसे । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
शोभे ही कमलीनी दृष्टीस ही सोज्वळ ।
आहे देव गणेश हा वर विश्वातील शोभे पतीदेव तो ।
अर्पोनी कमलासमान मन हे पूजी विधात्यापती ।
इच्छा हीच कथोनी आज वदतो । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

ब्रह्माचे कुळ शंकर वधुपिता कार्या सदा तत्पर ।
माता नाम सौदामिनी करितसे नामास त्या सार्थक ।
आनंदाश्रु वियोग अश्रु जमती । नयनांत हे सत्वर ।
देती आज आशीर्वचा वधुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
न्यायाधीश विधीज्ञ योग जमुनी आला सुदैवे पहा ।
कन्या पुत्र विवाह संमत असे हा न्याय त्यांचा पहा ।
रक्षावे कुल नीतीने धरूनिया सन्मार्ग तो प्रीतीचा ।
आशीर्वाद तुम्हां वधुवरा । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
प्रपंची फुलबाग फुलविता । जन मानस थकते ।
सर्वांचा विचार करूनी प्रपंच चालविते.
या जगती आनंद मिळतो । सर्वासुखी बघण्यांत ।
देवो ईश्वर तुम्हां सुबुद्धि । कुर्यात सदा मंगलम् ॥
संसार हा संगर असतो । सतत लढा तुम्ही ।
प्रतिकूल क्षणांना डावलुनी या । यशस्वी व्हा तुम्ही ।

प्रभुने बुध्दी दिली मानवा । उपयोगात आणा तुम्ही ।
तारतम्य जाणुनिया वेळी । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

रूपाने अति देखणा वर जसा । शरदातला चंद्रमा ।
लावण्ये अनुरूप गौर वधु ही । गाली खुले रक्तीमा ।
राहो शाश्वत भाव हृदयी । हे शब्द ना विसरा ।
होवो मंगल बोलती बहुजन । आशीर्वचांना स्मरा ॥
हा गंगाधर नाम कौशीक कुळी । नारायणाचा सुत
तैसी शोभत राघवेंद्र तनया । सीता सुरूपांवित ।
होतो आज विवाह या शुभदिनी । वाद्ये ध्वनी मंगल ।
बोला सद्विज देवता सुजन हो । कुर्यात सदा मंगलम् ॥

१. मौंजीबंधन गीत

अजिंक्य तुझी आज मौंज होणार ।
मामा आले मामी आल्या । आत्या साच्या आल्या ।
मावश्याहि आल्या, नाना तात्या बाबा पण आले ।
लाडू त्यांच्या पंगतीत मीच आता वाढणार ॥
करवली मीच दादा माझा मोठा ।
कुठे आहे माझ्या आनंदाला तोटा ।
मोटारीत तुझ्या संगे मीच आज बसणार ।
मुंडावळी तुझ्या माथ्याला मीच बांधणार ॥
हिरवी हिरवी गार मी साडी नेसणार ।
अजिंक्य तुझी आज मौंज होणार ।
नव्या नव्या लंगोटीचा रंग लाल लाल ।

गळ्यांमध्ये घालायची जानव्याची माळ ।
चंपी गोटा करतांना दिसणार तू छान ।
खांद्यावरी तुझ्या देणार पिशवी नी काठी छान ॥

२. मौंजीबंधन गीत

नेसोनि शुभ वस्त्र पीत बरवे शाल अंगावरी ।
शोभे सुंदर कांती युक्त बटू । हा गोपाल कृष्णापरी ।
नेत्री काजळ हार कंठी रूळतो । डोक्यास मुंडावळ ।
पाठीशी भगिनी उभी धरूनी हाती दिवा मंगल ॥
बटुवर योगे शुभं भवतु सावधान ।
माता आणि पिता तसेच गुरू हे । सारेजण थोर हे
संस्कारा तुझीया वर करूनिया । जाणीव ते देतात ते ।
आज्ञा पाळुनीया त्यांची सतत । दे आनंद त्यांच्या मना ।
विद्या शील हेच वैभव खरे । ठेवी अशी भावना ॥
आहे फार पवित्र सोज्वळ असे । हे ब्रह्मचर्य व्रत ।
ज्यांचे पालन योग्य तूं करूनिया । होई तू गुणवंत ।
सत्याने जगी वाटचाल करूनि । होई खरा द्विज तू ।
विद्या आणि कला शिकूनिया । होई तू कुलभूषण ।
कुर्यात बटोऽ मंगलम् ॥
भाग्याला सुजनत्व भूषण असे । किंम मौन शौर्यासवे ।
ज्ञानाला समता सुज्ञास विनय । द्रव्यास दातृत्व ते ।
अक्रोधत्व तप क्षमा प्रभुपणा । धर्मास भूषण हे ।
त्या सर्वासहि मुख्य भूषणे पहा । सत्शील ते तत्वता ।
कुर्यात सदा मंगलम् ॥

हा शांत शालीन सोज्वळ असणे । हे भाग्य असते महान ।
जैसी वधु ही लक्ष्मी, हंसरी निष्पाप असणे । हे पुण्य हे महान ।
दोन्ही कुलास ललामभूत होणे । सासरमाहेर धन्य महान ।
अंती या सर्व गोष्टी लाभणे । हे ईश्वरा स्वाधीन ॥

रेशीम गांठ - लग्नाच्या गठबंधनाचे गीत

हंसू लपवित ओठावरती । नयनी अश्रु ओघळती ।
अंतरपाटा आड उभा गं । जन्माचा सोबती ॥
गौरी हार पुजिता ती । दीर्घायुष्य मागे त्या ।
अतुट राहो धागे । मम प्रीतीचे अक्षय त्या ॥
शालू नवा नेसुनी मुंडावळीची शोभा ।
करांत घेऊनी माला । सलज्जतेची आभा ।
पतीसंगती पाहुनी तिजला । जशी चंद्रासवे रोहिणी ।
हर्षाने की मिळूनी सागरा । मिळे वाट तटींनी ॥
सासरी निघतां वळूनी पाहते । माहेराची वाट ।
आईची ही वेडी माया । जणु की रेशीम गाठ ॥

कन्येची पाठवणी

झाले कल्याण लेक लाडकी आनंदाने चालली सासरी ।
आतांच लाजाहोम व सप्तपदी संपली ।
भातुकलीचा खेळ संपला । संसाराचा अर्थ उमगला ।
बालपणांतील तुझ्या स्मृतींना । आज जाग आली ।
समरस होशील नव्या जीवनी । लटकी घडतील रूसणी फुगणी ।
संसाराची चिर मालिका । स्वप्नी मी पाहिली ॥
नरीप नको आंसू आवर गं । दुःख विसरूनी ओठी हंसू आण गं ।
आठवणींची क्षणोक्षणाला तार मी छेडीली ॥

पाठवणी - २

तुझ्या समृद्ध संसारी पाय पुसणे दारी जे ।
लागणार सदा कदा । असो तेवढे माझे ते ॥
तुझ्या समृद्ध संसारी । पक्वान्नाच्या भोजनांती ।
घालणार आपोशनी मीच तुझ्या पती हाती ॥
तुझ्या समृद्ध संसारी उंची पलंग नी बिछाना ।
माझी चादर असावी आतून त्या पांघरूणा ॥
तुझ्या संपन्न संसारी वस्त्रालंकार विपुल ।
चोळी बांगडी ती असावी माझ्या कडील ॥
तुझ्या संपन्न संसारी असेल रोषणाई भली ।
वाती होऊन झाडीला लामण दिव्याची काजळी ॥
तुझ्या संपन्न संसारी टांगायला आढ्याला ।
असो माझ्या जुनेवारी काळी चिंध्यांची बाहुली ॥

सुनेचे स्वागत

मेंदी रेखियली पाऊले । उगा येती डोळ्यापुढे ।
किणकिणती हातांत । नाजुकसे हिरवे चुडे ॥
सारखी लगबग जोडव्यांच्या तालावर ।
इथे तिथे झगमगे । सोनसळी किनारा ॥
उगीच पानोपानी जाई दारीची लाजते ।
दाराआडून गुणाचे गौरवर्ण मुख डोकावते ॥
कळी कुठे ते कळेना । गंध कोंदटले ते मन ।
आगमनाचे तिच्या मोजती मी क्षणक्षण ।
ये गं माझ्या चंद्रकोरी । उजळाया माझे घर ।
माहेरच्या ममतेने उभे । तव स्वागता सासर ॥

हिरवा चुडा

पहिली बांगडी माहेराची । आठवण ठेव सदा कर्तव्याची ।
दुसरी बांगडी भाऊ बहिणीच्या प्रेमाची । आठवण ठेव भाऊबिजेची ॥
तिसरी बांगडी पित्याच्या प्रेमाची । कर्णासम औदार्याची ।
चौथी बांगडी बहु प्रीतीची । सेवा ममता सहकार्याची ।
पाचवी बांगडी यश संपादनाची । होऊ नका विचलीत संकटात संसारी ।
सहावी बांगडी यशकीर्ती वर्धमानाची । शांती राहु देत सदैव मनाची ।
सातवी बांगडी वर्धमानाची । सतत सौख्य प्रीती मिळविण्याची ।
आठवी बांगडी सासर माहेर जोडण्याची । प्रयत्न असावे सहकार्याचे ।
नववी बांगडी सासरी जाण्याची । नाही वेळ मागे वळून पाहण्याची ।
दहावी बांगडी सौभाग्य लेणं हिरवा चुडा । उचललास तू आज संसाराचा विडा ।
अकरावी बांगडी वळून पाहे माहेराची वाट । आईची वेडी माया जणू रेशमाची गाठ ।

विहीण

विहीणबाई करिते लेक तुम्हा स्वाधीन
वंशवेल ही नाजूक सांभाळा तुम्ही जपून ॥
भोळे माझे पाखरू हे । नाही जग पाहियेले ।
संसारात पहिलेच पाऊल ठेवियेले ।
रितभात, वागणूक अहो द्या समजावून ।
लाजरीचे रोपटे हे सदासर्वदा राहिल लाजून ।
मूक भाव मूक नजर पाहूनिया समजायाचे
आई परी लावा माया । लेक तुमची समजून ॥
घरकामी सदा दक्ष । हसूं तिच्या नित गाली ।
हवे नको काय कुणा । पुढे पुढे करी बाळी ।
चूक तिची पदरांत घ्या । क्षमा करा गोंजारून ॥

विहीण

दैवजात स्वदुःखे कन्ये । दोष ना कुणाचा ।
पराधिन आहे जगती । जन्म हा मुलीचा ।
बालपणी माता पिता पालन करिती ।
प्रेमभरे वात्सल्याने तिला सांभाळीती ।
काळ आनंदाचा जातो । बाल्यावस्थेत ।
यौवनाची पडता छाया । शोधितो वराला ।
योग्य वर शोधोनिया । अर्पिती वराला ।
प्रेमभरे सांभाळा हो । लळा तिला लावा ।
वृध्दपणे पुत्रांच्या या मर्जीने रहावे ।
जन्म देवोनिया त्याला परावलंबी व्हावे ।
स्त्री जन्म यातच जातो । नियम हा जगाचा ।

विहीण

सोड आता, सोड मिठी, सोडुनिया माया ।
अपुल्या सासरी जा गं ।
मोतियांची आसवे आवरूनिया गं आवरूनिया ।
आलीस तू पोटी माझ्या जरी बाळे
नाही कधी मज विसर पडला ।
दो दिवसांची ठेव, येईल कुणी घेऊनी जाया ॥
होशील रत सासरी जेव्हां तू आपुल्या ।
विसरशील गं तू माझी माया ।
राहील परी गुंफित मी
ठेवुनी ताज्या तुझ्या आठवणी बाळपणीच्या ॥

विहीण

शुभ मंगल दिन हा आला ।
विहीणींनो विनंती तुम्हाला ॥
नवसुमना परी कन्या अमुची ।
स्नुषा जाहली विधिने तुमची ।
जतन आजवर केली साची ।
समजा तनये सम तिजला ॥
जननी जनकाची बहु प्रीती ।
तुम्हा अर्पियली मंगल रिती ।
उय कुलांची वाढो कीर्ती
सुखकर संगम हा झाला ॥
दृढ प्रीतीचे जेवण जेवा
सत्व गुणांचा तांबुल सेवा ।
अद्वैताचा अहेर घ्यावा ।
द्वैत नेऊनिया विलयाला ॥

विहीण (मुलीकडील)

चिंता करू नका मानिली हीच कन्या आम्ही आता ।
जनरीत असे ही जगताची उपवर कन्या पर धन समजती
चिंतेचे कारण नाही आता ॥
नणंद होईल बहिण तिजला दिर राहिल भाऊ तिजला
लक्ष्मी घरची तीच आता ॥
घर अपुले समजून राही । नित्य सुखाने जीवन कंठी । परके नाही कोणी आता ।
अहो मध्ये आठवणी हरोत तुमच्या । भेटीस धाडीन उभयतांच्या ।
त्याची चिंता नकोच आता ॥

विहीण (स्वरचित)

तुम्हां अर्पियली मम प्रिय बाला । विहीणींनो तुम्ही आपली म्हणाना ।

मुखी गोड घास आपण तो घ्यावा । वधुला आशीर्वाद गोडसा तो द्यावा ॥

विवाहाचा थाट जरी घडविला । निरोपाचे वेळी श्वास कोंडीयेला ।

कन्या हे परक्यांचे धन । फेडीता हे ऋण विकलांग मन ।

प्रेम तुम्ही द्या हो परक्या जिवाला । लळा तिज लावा अपुल्या घराचा ।

शिक्षण देऊनी केली मी सुजाण । संस्काराचे भाव मनी रूजविले ।

तुम्हा अर्पियेला मम प्रिय ठेवा । प्रेमभरे सांभाळा विनंती तुम्हाला ।

शिल्प घडविता पडले प्रयास । तुम्हा सोपविले विनासायास ।

लीन भाव वेडी असे मम बाला । हळूवार जपा तुम्ही हो मनाला ।

सूज तुम्ही आहे शिक्षण क्षेत्रात । नसे सांगणे मज अन्य इतरत्र ॥

विहीण (मुलांकडील)

तुम्ही सोपविली आम्हा तुमची बाला ।
विहीणींनो तुम्ही निश्चिंत असा ना ॥
शिक्षण देऊनी तुम्ही केली सुशिक्षित ।
संस्काराचे भाव मनी बिंबविले ॥
सूज माझा सुत असे हा अबोल ।
लळा लावुनी त्याला ठेवा आनंदा ।
सासु ही प्रमदा असे शांत गृहिणी ।
तिला साथ दिली अनंतरावांनी ॥
कन्या निलीमा असे सदा बहार
देईल ती त्याला पत्नीचे प्रेम ।
शिल्प घडविता पडले प्रयास ।
तुम्ही सोपविले आम्हां विनासायास ।
प्रेम आम्ही देऊ तुमच्या कन्येला ।
लळा तिला लावू अमुच्या घराचा ।
लीन भाव वेडा असे मम सुत ।
हळुवार जपा तयाच्या मनाला ।
शिक्षण क्षेत्रात असे कन्या सूज
नसे सांगणे मज । अन्य इतरत्र ।
प्रेम देऊनी त्याला । प्रेम तुम्ही मिळवा ।
हात देऊनी हाती । साथ तुम्ही त्याला द्या ।

डोहाळे

प्रिय कांतेला डोहाळे अति प्रीती ।

सरदार शहाजी पुसती ॥

श्री भवानी मातेने वर दिधला

म्हणुनिया दिवस हा आला

मज वाटतसे आजपासुनी अपुला । भाग्योदय खचितची झाला ॥

तव मुखचे असा या समयाला । बहु खिन्न कशाने झाला

तुज मनी काय आवडते । तव चित्त कशावर जाते ।

जरी असे फार अवघड ते । ते तू सांग प्रिये आवड ही तव ती ।

जे काय मनोरथ असती ।

म्हणे जिजाबाई आवड मज स्वातंत्र्याची ।

नको बेडी परदास्याची ।

ती विकल दशा गाई ब्राह्मणाची । तशी देशाची धर्माची ।

तो विप्र छळ मज पाहवेना । मज अन्न गोड लागेना ।

परदास्याने मिळवलेली संपत्ती । मज वाटे केवळ माती ॥

म्हणे जीजाबाई तलवार ढाल घेऊनी । नित अश्वावर बैसुनी ।

बहु मराठे वीर सवे घेऊनी । युध्दाशी रणी जावे ।

या कामी मरण जरी येई । आनंद मनाला होई ।

अैकुनी इच्छा शहाजी मनी । म्हणे नवबाळ गाजवील जगी कीर्ती ॥

डोहाळे

मम प्रिय यदुराये डोहाळे काय तुझे हे ।
द्वितीय मासी हे प्रकार सारे । खाविशी वाटती चिंचा बोरे ।
पाडाचे आंबे पिवळे ।
प्रथम गरोदर देवकी बाळी । अंगी घाला चोर चोळी बाई ।
भोजनासाठी गुळ पोळी । पंक्तीला आवर्जून राही ।
चवथा महिना सुभद्रेशी । मम सुंदरी काय म्हणते ।
अंमळ थोडी घेरी येते । स्त्रियांना अनुभव आहे ।
पांचवा महिना सुभद्रेला । हिरवा चुडा घाला तिला ।
नाग केवडा वेणी घाला । हिरवा शालू नेसायला ।
सहाव्या महिन्यात परी । गर्भ तेज चढेल भारी ।
सुंदर छाया तिजवर पडली । आनंदित गर्भिणी आहे ।
सातव्या महिन्यांत अमोलिक । खिरीचे भोजन आहे ।
जेवणाला पुरणपोळी । पिवळ्या शालूचे काय वर्णन ।
आठव्या महिन्यांत ग अठांगुळीची गंमत भारी ।
अर्जुन सुभद्रे शेजारी । अंबुजाची माळ घाली ।
नऊ मास नऊ दिवस सरले । घरी उमलला अभिमन्यु ।
बाळ जन्मा आले । रवि शशीहि लाजून गेले ।
देहाचे सार्थक झाले ।

डोहाळे

बोल बोल कन्ये तव डोहाळे पुरवीन सांग ना ।

सखे पुरवू सांग ना ।

अर्धचंद्र जसा गगनी । पूर्ण चंद्र तसा वदनी ।

तारका या मिळूनी गगनी । तुझ्या करिता रंजनी ।

जाईजुई शेवंती आवडे । गुलाब निशीगंधा तू निवडे ।

हार करी गजरा घाली । फुलवी जीवना ॥

चोर चोळी आधी घालुनी । प्रिय सख्या ही जमल्या सदनी ।

नावे मधुनी हिला घेऊनी जाती उपवना ।

पुत्ररत्न जसा जाई । वाद नाद तैसा होई ।

वाटतात साखर पेढे । आनंदे जना ॥

डोहाळे

तुझे डोहाळे कैसे असती । सांग मुली तू सांग गडे ।
पुरवीन मी क्षणांत इच्छा । दडवू नको लाजू नको गडे ।
गोड खावेसे वाटले तर । आणी लाडू पेढे जिलबी ।
खारट खावे वाटले तर । करीन मी शेव चिवडा चकली ।
पोटभर खा तू छकुले । वेळ नको घालवू गडे ।
तुज नेईन मी बगीच्यात । चोर चोळी घालण्यास्तव ।
सजवीन तुज फुलांनी । आणि भरीन परडी फुलवेण्यांनी ।
तुज लावीन दैनंदिन उटी मी । चंदनाची गडे ।
केळी आंबा संत्री चिक्कु । करीन फळांचा मारा ।
तुला आता न लागू देईन । दुःखाचा वारा ।
भजनी गायनी तू तुला रमव गडे ।
सिनेमा नाटक बघण्यास तुला नेईन थिएटरात गडे ।
गाण्याच्या मैफलीत तुला सतत रंगवीन गडे ।
चिडू नको रडू नको पण ऐकव तुझ्या इच्छा गडे ॥
जीवनसत्वाची कमरतता कमी करण्या । काजू बदाम तू खा गं तान्हुले ।
बाळ तुझा बलवान व सुट्टू गडे ।
देईन रोज केशर दुधातून बाळ रंगाने गोरे करण्या ।
हास गडे खेळ गडे सदा आनंदी रहा गडे ।
रांगत येईल बाळकृष्ण तुझ्या कुशीतून गडे ।
बाळ तुझा खुलविल तुला दिनरात्र गडे ।
वृष्ट होशील तू देखोनी बाळ खोड्या गडे ॥

पाळणे

मिटूनी नयन कळ्या नीज रे ।

घननीळा नीज रे ।

श्रीधरा सावळ्या घे झाकुनी । इवल्याश्या पापणीच्या कळ्या ।

बघ नीलकमळ हे शांत सरोवरी निजेल ।

रत्नदीप महालीचे मालविले ।

घरट्यांत झोपल्या राघू मैना कोकीळा ।

झोपू दे ओठीचा अमृतमय पावा ।

दे क्षणभर विसावा पाव्याला मुरलीधरा ।

पाळणे

नीज नीज राजसा रात्र शांत झोपली । रात्र शांत झोपली ।

मऊ मऊ ममताई आई अंधरी ।

निळ्या नभांतील चांदण्याहि झोपल्या ।

झोपल्या राघू मैना । झोपली लेकरे ।

वेलीच्या कुशीतहि रात्र शांत झोपली ।

झोपली गिरी दरी रात्र झोपता ।

हळूच तयावर निजली निशाचर ।

नीज ये चराचरा । झोपली वसुंधरा ।

गात गीत तुजशी आज ।

थोर विश्व माऊली ।

पाळणा (स्वरचित)

नीज नीज बाळा रे राजसा ।

अंगाई गाते आई ।

ममतेची करूनी ओंजळ बाळाला झोपविते गं त्यांना ।

जावळ काळे भोर सरकविते ।

प्रेमाने ती आई ।

कपोली ठेवी मुख । वात्सल्याने ती माता ।

थोपटीत हळूवार हाताने ।

ख न करतां माई ।

मायेचे पांघरूण घालीते

जगताची माऊली ।

बाळासाठी माता मागते

आशीर्वच ईशाते ।

पाळणे (स्वरचित)

नको तू भिरभिर करून राजसा करू राजसा ।
पाळणा हलवू नका कुणी । चिमण्याला चिडवू । राजसा नको तू
आकाशांत चांदण्या बघुनी
हालचाल करीत बाळ हसतो
प्रकाशणारा शशी बघुनी ।
होई बाळ शांत, बाळ होई शांत ॥
आई नसता पाळण्या शेजारी । इकडे तिकडे छकुला पाही ।
चंदामामा बघुनी बाळ । टाळ्या वाजवी टाळ्या वाजवी ।
नकोस कोकीळे तू हि गाऊ । नकोस मैने इकडे येऊ
काऊ चिऊंनो घिरट्या घालुनी । नीज नका चाळवू । नीज नका चाळवू ।
जगावेगळा छंद गं याचा
पाळण्यांत तो खेळायाचा
माता आईला जागवित बाळ माझा ।
लगेच झोपी जाई । लगेच झोपी जाई ॥

पाळणे

जो जो रे बाळा जो जो अंगाई
जग सारे निजले तू जागा का बाई ।
जावळ काळे हळुहळु हले ।
डोळे इवले पेंगुळलेले । नीज अजूनहि तुला का नाही ।
इवल्याशा मुठीत विश्व साठले ।
नेत्री इवलाश्या सौख्य दाटले । वंशवेलीचा तूच आधार ।
बाळाचे इवलेसे रूप साकार । मन मोहणारे कर तू गाई ।
मोहन हे नाव प्रभू श्रीकृष्णाचे । आदर्श ठेवोनी वागावे ।
कुलदीप बाळ विश्वास होई ।
चमकशील तू तेजाने पुढती जगतात ।
धैर्य शौर्याने होशील कीर्तीवान ।
सुयश मिळवोनी । सुखांत राही ॥

मुलीचा पाळणा

हलविते झुला । हलविते झुला । नीज नीज सुकुमारी कोमलांगी बाळा ।
केला पाळणा हाताचा । दोर बांधीला प्रेमाचा ।
त्यात निजविते चंद्रकोर । माझ्या आवडीची फार ।
कन्या ओझे संसाराचे । जना भय वाटे त्याचे ।
नसे नसे संकट हे । भाग्य आले घरा ।
जसा गुलाब बागेला । तेच मोल शेवंतीला ।
मोल बाई जे पुत्राला । वरचढ मोल कन्येला ।
मायेविन त्या ब्राह्मणाला । कोण देई हो मानाला ।
कन्या रूप हे शक्तीचे । कन्यारूप हे भक्तीचे ।
कन्या रूप हे भोगाचे । आले जन्मा सुखवाया ।
कन्या भगिनी पत्नी माता । रूपे नटली आदी माता ।
जिथे जिथे कन्या पूजिती । तिथे असते मातेची शक्ती ।
मनु तैसा वदला । मान साऱ्या स्त्री जातीला ॥
कन्येविण जग का चाले । कन्येविण घर न राहे ।
कन्या हाच मोक्ष । कन्या पूजन हाच धर्म ।
मूढमती जनांना हे न कळे ।
कन्यारूपी जगन्मातेस लाथाडिती ।
अन् पुत्रांना कवटाळिती ।
तेणे भोगती क्लेष दुःख दारिद्र्य ।
का की कन्येचा छळ होता ।
जगन्माता महामाया होते क्रुध्द ।
तिचेच हे सारे जग ।
तिच्या कन्यारूपांचा अपमान करता ।
न मिळे धन, सुख नि दारा ।
मिळे केवळ संकटे, छळ अन् मनस्ताप ।
हेच आहे कलियुगीचे भोग्यमान
पुरूषांसी पडे भूल अन् मिळे लाथ ॥

कृष्णाचा पाळणा (स्वरचित)

कृष्ण जन्मला ग गडे । कृष्ण जन्मला ।
श्रावणांत अष्टमीला पर्जन्य नाचला ।
सृष्टीने काळोखाचा शेला पांघरला ।
नव्हती वाद्ये नव्हत्या सनया । प्रभु प्रकटला । कृष्ण ।
देवकीच्या मनात तो आनंद दाटला ।
कंसभये तत्क्षणी हरि उचलला ।
टोपलीत बसुनी कान्हा । यमुना पार झाला । कृष्ण ।
वसुदेवाने नंदाघरी । हरी निजविला ।
यशोदा माते जवळी ठेवोनी । पिता परतला ।
प्रभू तोच बिलगला । माता यशोदेला ॥ कृष्ण ।
जन्मभये हरीच्या । मातेचा श्वास कोडला
तोच जननीला । हरी विश्वकर्ण दिसला ।
कवटाळुनी हरीला । अश्रुपूर दाटला ॥ कृष्ण ।
आकाशी दुंदुभी त्या । वाजू लागल्या ।
पुष्पांचा वर्षाव वरूनी । देवांनी केला ।
हात उडवित कान्हाने । वंदिले देवांना ॥ कृष्ण ।
गीतारूपी उपदेश केला जनतेला ।
पार्थाला रणांगणी । का वाचविले हरीने ।
मानवरूप ऋषीकेश हा । देव भासला ॥ कृष्ण ।
अष्टमीला जन्मुनीया कंस फसविला ।
जनतेला रिझवाया । सानरूप झाला ।
गोकुळांत गोपीकांशी । रास खेळला ॥ कृष्ण ।
राधा ही कृष्ण सखी ठसली मनात ।
संसारी तिजला । दिली साथ जनात ।
राधाकृष्ण अजूनहि जगी बोलतात ॥ कृष्ण ।

मातृभोजन

बाळा तुजला घांस भरविते ।
मूर्त गोजिरी मनी साठविते ।
आजवरी तुज अंकी घेऊनी ।
काऊ चिऊ तुज रोज दाखवुनी ।
घास भरविला गाणे गाऊन ।
आज परी का मन बावरते ॥
शैशव गेले आता संपुनी ।
गुरूगृही जाशील बाळा निघुनी ।
माया वेडी मनी भारावुनी ।
उगाच नयनी हसते रडते ।
मौंजीबंधन गोड सोहळा
तुजसाठी बाळा हो केला ।
समजून घेई । अर्थ आगळा ।
घासातुनी तो तुला सांगते ।
कुलदीपक तू श्रेष्ठ कुळाचा ।
कोमल अंकुर तू या वंशाचा ।
सदा चाल तू सत्य पथाने ।
सत्यातून हे जीवन घडते ।
विद्येला तू येशील जिंकुनी ।
लक्ष्मी येईल चरणी लोळत ।
सुवर्णमयी हो पुढले जीवन ।
आशीर्वचा हा तुजला देते ।

मातृभोजन

सोन्याचा दिवस भोजन सुग्रास ।

भरविते घास बाळा तुला ।

वरण भातावर तुपाची गं धार ।

होई तू हुशार मुंजमुला ।

करंजी जिलबी लाडू

मावशी आत्या काकू

बहिण ताई भाऊ भरविती ।

करी रे नमन करी रविनारायण ।

दे ज्ञान किरणा माझ्या बाळा ।

मंजुळ मधुर सनईचे सूर ।

कोण तू होणार सांग मला ।

जिलबीचा गोड घास ।

दिशा उजळल्या । सांगती रे तुला ।

नवा तू सानुला बाळ राजा ।

डोळ्यांनी बघणे, कानांनी ऐकणे ।

चित्तात धरावे कांही ऐक ।

ध्येय ठरवुनी पुढे पाऊल टाकावे ।

यश कीर्ती येईल मागोमाग ॥
